

Dezvoltarea relației școală-familie-comunitate locală

Prof. Veronica BOJAN

Prof. Elena Coca TUDOSE

Școala Gimnazială nr.1 Videle

scoalanr1videle@yahoo.com

Ing. Otilia MANOIU

Primăria orașului Videle

otilia.manoiu@yahoo.com

În societatea contemporană educația este o nevoie stringentă pentru toți cetățenii întrucât fără educație nu este posibil să te integrezi într-un mediu în care totul se bazează pe cunoaștere. Educația contribuie la formarea fiecăruia ca persoană și permite evidențierea valorilor. Deoarece școala realizează multiple relații cu mediul social, cultural și economic, putem spune că socializarea și responsabilizarea sunt scopuri principale ale educației.

Realizarea de proiecte la nivelul unităților școlare este o realitate tot mai prezentă și necesară pentru rezolvarea diverselor probleme și atingerea unor obiective. Fiecare elev și cadru didactic trebuie să participe la dezvoltarea societății, la viața comunității, la îmbunătățirea condițiilor în care se desfășoară activitatea școlară, în funcție de aptitudini, disponibilitate, capacitate de relaționare și spirit de responsabilitate. În viața de zi cu zi elevii pot deveni un factor de seamă al schimbării, dezvoltării și îmbunătățirii mediului școlar și comunităților din care fac parte. Totul este să se asigure un cadru de cooperare și participare activă, responsabilă și voluntară a elevilor. Timpul liber al copiilor este ocupat în prezent de calculator, tabletă, telefon, emisiuni TV, întâlniri cu prietenii. Elevii ar trebui orientați către activități voluntare, de interes obștesc, participare la întruniri civice. Munca de echipă este un factor important pentru realizarea unui parteneriat. Relația școală-familie-comunitate în educația copilului a căpătat altă semnificație, odată cu apariția noțiunii de asigurare a calității în învățământ.

Relația școală – comunitate

Instituția de învățământ nu se poate dezvolta și, de asemenea, nu poate oferi servicii educaționale de calitate, fără menținerea și implicarea hotărâtă a autorităților locale în rezolvarea problemelor cu care se confruntă școala. Parteneriatul dintre școală și autoritățile locale trebuie să se sprijine pe identificarea intereselor comune și pe acordarea de sprijin reciproc. Felul în care școala și autoritățile locale colaborează are o influență importantă asupra calității serviciilor educaționale oferite de către unitatea de învățământ.

Școala are o misiune și roluri bine stabilite în comunitate. Colaborarea școlii cu comunitatea poate avea în vedere:

- punerea în comun a resurselor materiale, umane, financiare, de timp, informaționale;
- activități, proiecte, programe comune;
- voluntariat și implicare;
- atragerea de resurse către comunitate.

Școala trebuie să adopte ca obiective dezvoltarea spiritului comunitar, formarea unor buni locuitori ai comunității, cărora să le pese de cei din jur și de localitatea în care trăiesc și care să contribuie la creșterea calității vieții în comunitatea respectivă. A învăța să îți pese de comunitatea școlii este începutul pentru a învăța să îți pese de comunitatea mai largă în care trăiești.

Școala este una din instituțiile centrale ale comunității, are roluri specifice, dar nu poate funcționa și nu se poate dezvolta fără a ține cont de specificul localității în care funcționează. Școala este direct influențată de ceea ce se întâmplă în mediul social, funcționează într-o comunitate alcătuită din mai mulți factori: familie, autorități, agenți

economici, politică, biserică, fiecare dintre aceștia influențând procesul educațional. Școala, alături de alte instituții care funcționează în comunitate, este direct influențată de nivelul de dezvoltare comunitară. În aceeași măsură se poate spune că și școala influențează comunitatea. Considerăm că o școală dezvoltată într-o comunitate este motorul dezvoltării comunitare.

Relația școală – familie

Ridicarea calității în educație este un obiectiv major, aceasta reprezentând o problemă deosebită în România. Cooperarea activă a școlii și a profesorilor cu ceilalți factori educaționali se bazează pe respect, acceptare reciprocă, colaborare și înțelegere. Școala preia în mod special sarcinile privind educația, dar și părinții trebuie să se implice în realizarea acestora pentru a avea succes. Indiferența sau opoziția părinților va frâna acest proces educațional. Intrarea copiilor în școală nu înseamnă că rolul părinților s-a încheiat. Colaborarea strânsă între familie și școală determină o eficiență maximă a muncii educative, ambii factori având același obiectiv și anume pregătirea elevilor astfel încât aceștia să poată face față provocărilor de pe piața forței de muncă, să nu se realizeze doar o pregătire teoretică, abstractă și fără legătură cu realitatea economică. Școala și familia trebuie să urmărească același scop educativ: formarea copiilor pentru ca aceștia să devină membri de seamă ai comunității din care fac parte. Atât școala, cât și familia, își lasă amprenta în procesul de construcție a identității copilului, acestea reprezintă cei doi piloni de rezistență ai educației și dezvoltării.

Familia reprezintă principalul factor al parteneriatului școală-comunitate locală. Familia are obligații și drepturi ce decurg din statutul de elevi al copiilor în sistemul de educație, poate stimula elevul, îl poate mobiliza către un anumit domeniu de activitate față de care manifestă interes, în valorificarea capacităților proprii. Părintele își poate da seama mai bine de aceste preocupări numai printr-o colaborare strânsă cu școala.

Implicarea familiei este condiționată de gradul de interes al acesteia față de școală. Învățământul nu este decât o componentă din educația copilului, o bună parte a educației se petrece în afara școlii. Familia ocupă un loc special în sistemul educațional, oferă elevilor informații despre lumea care-i înconjoară, primele reguli care trebuie respectate, drepturile și obligațiile fiecăruia.

Atitudinea părinților se răsfrânge asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării. În colaborarea cu școala unii părinți manifestă reticență, nu vin la întâlnirile programate, nu au inițiative, critică mereu școala, sunt preocupați excesiv sau exclusiv de notele copilului, au un contact limitat cu școala, mai ales în situații conflictuale, sunt reticenți la idei noi. Insuccesul copiilor este explicat de părinți prin deficiențe ale sistemului școlar, iar de cadrele didactice prin lipsa de implicare a părinților.

Pe de altă parte, și școala are dificultăți în a stabili relația cu părinții: sunt autoritari, încearcă să impună părinților anumite obligații. Activitatea de comunicare a școlii cu familia trebuie axată pe identificarea și combaterea factorilor de risc care pot influența în mod negativ educația copilului.

Este necesară o colaborare sistematică și permanentă a celor două componente ale sistemului educațional-familie-școală, unitate în direcția de urmat și continuitate în munca de formare a copiilor. Părinții pot completa și sprijini dezvoltarea tinerilor doar dacă se află într-o permanentă colaborare cu școala. În general, părinții elevilor cu rezultate bune

participă la ședințele cu părinții, se interesează de situația școlară a copiilor. Părinții elevilor care nu au rezultate bune, înregistrează absențe, sunt indisciplinați și creează mereu probleme, nu țin legătura cu școala, cel mai des fiind invocate probleme sociale.

Relația profesori-elevi

Nu în cele din urmă o importanță deosebită în realizarea unei educații de calitate o are legătura stabilită între elevi și profesori. Școala nu înseamnă numai ore de curs, note și teste. Școala reprezintă locul în care atât elevii cât și profesorii construiesc un mod de a trăi împreună, petrec mult timp unii cu alții, înseamnă mai mult decât a preda și a învăța ceea ce este cuprins în manual. Elevii și cadrele didactice trebuie să simtă că școala este a lor, că aparțin comunității acestei școli, că fiecare se implica în viața școlii. Elevii nu trebuie să fie doar executanți, trebuie să simtă că ceea ce fac le aparține, că este inițiativa lor și astfel implicarea lor să fie mai mare și motivația puternică.

Unul din mijloacele prin care se poate stimula sentimentul de membru al comunității școlii este inițierea de proiecte care să contribuie la atingerea unuia sau a mai multor obiective ale școlii. În același timp, implementarea proiectelor va duce la valorificarea timpului liber al elevilor într-un mod mai eficient.

Proiectul a devenit o stare de fapt din ce în ce mai utilizată în viața școlii. Aceasta presupune să desfășurăm o acțiune colectivă pentru un obiectiv comun în care fiecare are o responsabilitate bine stabilită în funcție de disponibilitățile și posibilitățile fiecăruia, pentru a realiza ceva toți împreună. În aceste activități pot fi implicați atât părinții cât și copiii, angajații autorităților, reprezentanții altor instituții de la nivel local. Prin interacțiunea cu adulții tinerii își formează capacitatea de comunicare, de organizare a activităților, de anticipare a consecințelor acțiunilor lor.

Implicarea efectivă a școlii noastre în dezvoltarea relației-școală-familie-comunitate

Una din problemele majore cu care se confruntă fiecare școală la momentul actual este reprezentată de buget. Bani alocăți sunt foarte puțini, mai ales pentru modernizare. Sursele de finanțare sunt limitate, nevoile sunt din ce în ce mai multe, astfel că trebuie să găsim noi oportunități pentru ca școala noastră să prospere. Nu trebuie să ne lăsăm descurajați de probleme, ci să alegem să le rezolvăm.

În contextul în care resursele acordate educației nu sunt suficiente, parteneriatul cu comunitatea poate fi o formă prin care se realizează o mai bună gestionare a resurselor locale, o modalitate de atragere a resurselor către școală și de valorificare a resurselor școlii în beneficiul comunității. În contextual descentralizării sistemului de învățământ, sponsorizările, veniturile extrabugetare vor căpăta un rol din ce în ce mai important.

Pentru a oferi posibilitatea elevilor noștri de a beneficia de spații de învățământ corespunzătoare cerințelor actuale, în special de un laborator de informatică performant, ne-am hotărât să participăm la programul inițiat și susținut de OMV Petrom, ”Școala lui Andrei”, program-competiție de idei și proiecte în cadrul căreia am primit o finanțare de 5.000 euro pentru inițierea unei afaceri, iar rezultatul activităților desfășurate se va materializa în modernizarea sălilor de clasa și îmbunătățirea condițiilor de studiu. Proiectul cu care am participat la gimnaziu, intitulat „Farmacia verde”, a avut ca obiectiv cultivarea și comercializarea plantelor medicinale și a presupus implicarea elevilor, cadrelor didactice, părinților, voluntarilor și reprezentanți ai comunității locale. Prin

realizarea acestui proiect am dorit să antrenăm elevii în activitatea de cultivare și comercializare de plante medicinale, să îi determinăm să înțeleagă importanța activităților de voluntariat, să dezvoltăm spiritul de inițiativă, respectul față de natură și să întărim colaborarea în cadrul comunității noastre. La nivelul orașului nostru, un oraș mic, spiritul comunitar este prezent, majoritatea oamenilor se cunosc și interacționează între ei. Șoala este un factor important în comunitate, iar acest proiect a permis și implicarea activă a părinților în activitatea de voluntariat, le-a dat posibilitatea să-și cunoască mai bine copiii, să fie mai responsabili.

Acțiunea noastră a avut inițial, ca scop principal, obținerea unei finanțări pentru amenajarea laboratorului de informatică al școlii. Pornind de la realitatea existentă în prezent, când folosirea calculatoarelor și tehnologiei moderne este obligatorie pentru dezvoltarea profesională, am încercat să găsim soluții pentru asigurarea elevilor școlii noastre a celor mai bune condiții pentru pregătirea în domeniul informaticii. Ideea acestui proiect s-a născut și din necesitatea de a crea condiții viabile de dezvoltare personală a elevilor din unitatea noastră, de a da mai mult sens și calitate timpului petrecut de elevi în cadrul școlii, de a ajuta părinții să petreacă mai mult timp cu copiii lor.

Am avut în același timp în vedere și implicarea elevilor în protejarea și îmbunătățirea mediului înconjurător, ecologizarea spațiilor din jurul școlii, nevoia de a schimba ceva în domeniul protejării naturii și de a încerca să tragem un semnal de alarmă către cei care aruncă gunoaie. Chiar lângă gardul școlii exista un teren nefolosit, care devenise o adevărată groapă de gunoi, unde diverși cetățeni își aduceau resturile menajere, materialele rezultate în urma demolărilor, în general tot ceea ce le era nefolositor. De asemenea locul era invadat de buruieni cât gardul astfel încât, deși școala noastră arăta foarte bine, este curată, luminoasă, proaspăt renovată, acest teren influența negativ imaginea de ansamblu a școlii. Scopul proiectului a fost și acela de creștere a gradului de implicare a elevilor în desfășurarea unor activități care să determine conștientizarea rolului fiecăruia dintre noi în menținerea echilibrului în natură propice vieții. Este necesar ca aceștia să fie educați în spiritul unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător, în vederea formării ulterioare a conștiinței și comportamentului ecologic, favorabil unui stil de viață sănătos-mental, emoțional, fizic și socio-moral.

Am așteptat cu emoție ziua afișării rezultatelor când am constatat cu bucurie că din cele 105 proiecte înscrise în competiție, școala noastră a reușit să se claseze în primele 10 echipe finaliste. Am câștigat astfel 1 kit multimedia (videoprojector, ecran de proiecție și laptop, care vor fi binevenite pentru amenajarea laboratorului nostru), 7 zile în Tabăra lui Andrei pentru toți copiii înscrși în proiect, cursuri de antreprenariat recunoscute de către Autoritatea Națională pentru Calificări pentru cadrele didactice inițiatore și în special o finanțare de 5.000 euro pentru implementare.

După câștigarea competiției am început și treaba. Pentru proiectul Farmacia Verde am primit din partea Primăriei Videle, spre folosință cu titlu gratuit, acest teren nefolosit aflat în apropierea școlii noastre care era acoperit cu resturi de materiale de construcție, gunoi menajer, un fel de groapă de gunoi. Am achiziționat uneltele necesare (seceri, sape, săpăligi), am apelat la ajutorul unei firme locale (pentru ca terenul să fie eliberat de munții de gunoaie), am primit și sprijinul Primăriei orașului Videle, și astfel am reușit să îl aducem la o formă acceptabilă pentru începerea proiectului nostru: terenul a fost curățat de gunoaie, a fost adus pământ fertil și a fost nivelat, au fost efectuate lucrările agricole necesare. Am trecut apoi la cultivarea plantelor medicinale :galbenele, cimbru de cultură, mentă și busuioc. O afacere cu plante medicinale este la îndemâna oricui, iar condițiile

pedo-climaterice din țara noastră favorizează cultivarea plantelor medicinale și aromatice. Deși la prima vedere, o afacere cu plante medicinale pare simplă, în spatele succesului se ascunde multă muncă. Am descoperit că dacă plantăm semințele direct în pământ, aveam probleme și plântuțele erau sufocate de alte ierburi. Așa că am făcut răsaduri, pe care le-am plantat apoi pe teren. Elevii s-au implicat după posibilitățile fiecăruia, mai ales la plivirea de buruieni, rărire, transplantare și udare, activitățile mai grele fiind efectuate de persoanele majore care au fost alături de noi. Elevii au așteptat cu nerăbdare să culeagă primele flori de gălbenele, mentă, busuioc, cimbru, pe care apoi le-am uscat, le-am ambalat în pungi de hârtie, le-am etichetat corespunzător și am început, cu pași mici, comercializarea către diverse persoane fizice din oraș. În același timp am recoltat din flora spontană, fiind atenți și la protejerea mediului, sunătoare, fructe de păducel și floare de salcâm. Primăria orașului Videle a fost mereu alături de noi, de la punerea la dispoziție a terenului în mod gratuit, ajutor cu voluntari pentru curățarea terenului, pentru plantare și întreținerea culturilor, promovarea proiectului, la sfaturi prețioase primite de la specialiștii acestei instituții. Un sprijin important l-am avut în implementarea proiectului din partea SC ECO HERBAL IS Ghimpați, care ne-a ajutat atât în valorificarea produselor recoltate, cât și cu furnizarea gratuită a semințelor, sfaturi despre tehnologia de cultură și îngrijirea plantelor. Proiectul va continua și în anii următori, culturile înființate fiind productive mai mulți ani cu condiția ca ele să fie mereu îngrijite și protejate de invazia buruienilor.

Nu producția a fost însă cea mai mare problema a inițiativei noastre, ci prețul foarte mic pe care l-am fi obținut dacă am fi comercializat plantele recoltate în stare proaspătă. Cu toate că găsisem un client important pentru valorificarea producției, prețul oferit de acesta era foarte dezavantajos pentru proiectul nostru și am fost nevoiți să ne reorientăm. Am hotărât să uscăm plantele și să le comercializăm direct către persoanele fizice din localitatea noastră, la un preț convenabil atât pentru noi cât și pentru clienți, având în vedere cantitatea de frunze și flori care se usucă pentru a obține un kilogram de plantă uscată și munca depusă pentru a obține produsul final.

A apărut astfel o nouă provocare deoarece uscarea este o operațiune foarte importantă care dacă nu este făcută cum trebuie influențează negativ calitatea plantelor. Am profitat de faptul că elevii se aflau în vacanță și astfel am avut la dispoziție sălile de clasă, perfecte pentru amenajarea spațiilor de uscare. După uscare, plantele au fost mărunțite manual, astfel încât să permită recunoașterea plantelor. Aceste activități au necesitat o muncă suplimentară, dar nu am simțit că muncim pentru că totul s-a făcut cu pasiune, după orele de program, în vacanță. Am avut alături de noi părinții, cadrele didactice, voluntari și autoritățile locale.

Pentru promovarea proiectului am creat o pagină de facebook unde am prezentat diversele etape ale implementării proiectului, am realizat un concurs de afișe pentru a alege imaginea de promovare, afișe pe care apoi le-am pus la sediul instituțiilor publice din oraș, am organizat evenimente de prezentare și desfășurare.

Proiectul și-a propus să contribuie la formarea elevilor ca factori activi în societate, care își folosesc resursele, ideile și aptitudinile pentru promovarea și susținerea comunității. S-a urmărit încurajarea lor de a lua contact cu realitatea care îi înconjoară, posibilitatea să cunoască diferiți membri ai comunității, să cunoască problemele și cauzele acestora.

Principalele realizări ale proiectului considerăm că au fost:

- îmbunătățirea relației profesor-elev;

- dezvoltarea relației școală-comunitate locală;
- implicarea părinților;
- implicarea voluntarilor;
- participarea activă și responsabilă a elevilor și cadrelor didactice în viața școlii sau a comunității.

Proiectul “Farmacia verde” a fost inițiat de Școala Gimnazială Nr.1 Videle pornind de la nivelul bugetului alocat pentru modernizare și interesul din ce în ce mai mare al elevilor față de domeniul informatic. În prezent școala noastră (deși are câteva calculatoare nu tocmai noi, dar funcționale) nu dispune de un spațiu corespunzător pentru desfășurarea orelor de informatică: pereții au nevoie de reparații și zugrăvire, instalația electrică și corpurile de iluminat sunt inadecvate folosirii în siguranță, tâmplăria și pardoseala trebuie înlocuite, mobilierul (în special scaunele) este vechi și deteriorat.

Deși scopul principal al proiectului este realizarea obiectivului social, respectiv amenajarea laboratorului de informatică, am avut în vedere și:

- formarea elevilor în spiritul implicării voluntare în soluționarea unor probleme sociale, culturale și educaționale identificate în comunitatea în care trăiesc;
- participarea activă alături de comunitatea locală;
- dezvoltarea unor competențe antreprenoriale prin derularea de activități aducătoare de venit prin care se acumulează resursele materiale necesare derulării proiectului;
- cultivarea spiritului de echipă, a abilităților de comunicare interpersonală;
- responsabilizarea și implicarea activă a elevilor în activități de educație ecologică în sensul păstrării respectului pentru natură și dezvoltării unor deprinderi de conservare a naturii.

Activitățile de voluntariat oferă satisfacție personală, dobândirea de experiență într-un anumit domeniu de activitate, familiarizarea cu diferite instituții sau structuri organizaționale, crearea de prietenii durabile. Prin întâlnirile organizate cu elevii, părinții, medic, aleșii locali și autoritățile locale vom promova acest gen de proiecte și activități ce militează pentru un mediu curat și dezvoltare durabilă.

Dacă pe termen scurt obiectivul nostru principal este amenajarea spațiului destinat laboratorului de informatică, pe termen lung avem în vedere :

- îmbunătățirea abilităților și dezvoltarea personalității copiilor;
- implicarea părinților și a comunității în vederea susținerii copiilor în continuarea procesului educativ și a formării profesionale;
- creșterea încrederii în forțele proprii a elevilor și formarea sentimentului de apartenență la comunitate;
- creșterea solidarității comunității.